

**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΕΜΠΤΗ 20 ΜΑΪΟΥ 2021
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΘΕΜΑΤΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)**

ΟΜΑΔΑ Α'

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

Λαϊκό Κόμμα (1910)

**Σύμφωνο περί αμοιβαίας μεταναστεύσεως μεταξύ Ελλάδας και Βουλγαρίας
Σύνταγμα 1927**

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή όχι, γράφοντας στο τετράδιο σας τη λέξη «**Σωστό**» ή «**Λάθος**» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.

- 1.** Ο Ι. Κωλέττης, αρχηγός του αγγλικού κόμματος, προσεταιρίστηκε στην αρχή αρματολούς και κλέφτες της Στερεάς.
- 2.** Το Προσωρινόν Πολίτευμα της Επιδαύρου, το πρώτο σύνταγμα της Επανάστασης, ψηφισμένο από τη Β' Εθνοσυνέλευση, έδωσε το 1822 λύση στο πρόβλημα της ηγεσίας του Αγώνα.
- 3.** Κατά την περίοδο 1923-1936, οι αξιωματικοί διεκδικούσαν τον πρώτο λόγο σε θέματα εσωτερικής πολιτικής, καθώς θεωρούσαν το στρατό ως υπερκομματικό φορέα εξουσίας.
- 4.** Στην Γ' Εθνοσυνέλευση οι Χίοι ζήτησαν με καθυστέρηση να καθοριστεί τόπος του προσφυγικού συνοικισμού τους.
- 5.** Στα χρόνια του Όθωνα οι Ηπειρώτες πρόσφυγες πέτυχαν να ιδρύσουν συνοικισμό στη Στερεά Ελλάδα, στην περιοχή της Αταλάντης, με το όνομα Νέα Πέλλα.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

Ποιες αντιλήψεις για τον οικονομικό ρόλο του κράτους αναπτύχθηκαν στην Ελλάδα του 19^{ου} αιώνα;

Μονάδες 13

ΘΕΜΑ Β2

Ποια ήταν τα πλεονεκτήματα που είχε αποκτήσει η Ελλάδα του Μεσοπολέμου (1919-1939), τα οποία επέτρεψαν τη θετική οικονομική της πορεία;

Μονάδες 12

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Γ1

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται παρακάτω, να αναφερθείτε:

- α) Να εντοπίσετε τους λόγους για τους οποίους κατά το 19^ο αιώνα δεν αναπτύχθηκε η βιομηχανία στην Ελλάδα. **(μονάδες 10)**
- β) Πώς συνέβαλε η άφιξη των προσφύγων του 1922 στην αναζωογόνηση της ελληνικής βιομηχανίας; **(μονάδες 15)**

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Όλα αυτά τα χρόνια (1879-1896) η δομή της βιομηχανίας είχε αρχίσει να αλλάζει, αλλά οι ξένοι κεφαλαιούχοι και οι εύποροι Έλληνες δεν φάνηκαν καθόλου πρόθυμοι να βοηθήσουν την ανάπτυξη της βιομηχανίας στη χώρα –όπου υπήρχε έλλειψη σε κάρβουνο, ηλεκτρική ενέργεια και σίδηρο- παρά μόλις στην περίοδο μετά τους πολέμους του 1914-1918. Προτιμούσαν να επενδύσουν τα χρήματά τους σε μικρές μονάδες που παρήγαν καταναλωτικά αγαθά και απέφεραν γρήγορο κέρδος, ενώ οι αλλοδαποί προτιμούσαν να επενδύουν σε μεταλλευτικές και σιδηροδρομικές επιχειρήσεις, ή σε λιμενικές εγκαταστάσεις, οι οποίες απασχολούσαν κυρίως ανειδίκευτους εργάτες, που μπορούσαν να τους βρουν έξω από τις πόλεις.

Douglas Dakin, *Η ενοποίηση της Ελλάδος 1770-1923*, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 1978, σ. 374-375

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Ο κλάδος που απεικονίζει καλύτερα την επίδραση των προσφύγων στη μεταποίηση [...] είναι η ταπητουργία. Σχεδόν αμέσως μετά τον τραγικό Αύγουστο του 1922 εμφανίστηκαν στον Τύπο οι πρώτες διαφημιστικές καταχωρήσεις που αφορούσαν ταπητουργικές εταιρείες. [...]

Έμποροι, όπως ο Κωνσταντίνος Σπάρταλης, ταπητοβιομήχανος Σμύρνης, που διέσωσαν αν όχι χρηματικά κεφάλαια πάντως τις διασυνδέσεις τους με τις αγορές του εξωτερικού, αντλούσαν από την περισσή γυναικεία εργατική δύναμη των προσφύγων, για να επανακάμψουν, από την Ελλάδα πλέον, στις αγορές της Ευρώπης και της Αμερικής, που τροφοδοτούσαν άλλοτε από τη Μικρά Ασία. Ο συνεταιρισμός του Σπάρταλη με τον «εργοστασιάρχη ταπητουργό Μικράς Ασίας» Φίλιππο Καχραμάνο, με τον οποίο ίδρυσαν τον Οκτώβριο του 1922 την ... εταιρεία Σπάρταλης & Σία με αντικείμενο την κατασκευή και την εξαγωγή «τουρκικών ταπήτων», δείχνει ότι πέρα από την εργατική δύναμη, υπήρχε και η τεχνογνωσία. [...]

Η ταπητουργία δεν θα γνώριζε, όμως, την ανάπτυξη που είχε τη δεκαετία του 1920 αν δεν υπήρχαν οι γυναίκες πρόσφυγες, αναγκασμένες να εργασθούν για μεροκάματα κάτω από το

ΠΙΝΑΚΑΣ

ΕΤΟΣ	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ	ΑΡΓΑΛΕΙΟΙ	ΕΡΓΑΤΡΙΕΣ
1922	7	150	400
1923	22	600	2.135
1925	41	1.914	5.255
1928	63	4.300	12.500

(Όπου παραπάνω)

ΘΕΜΑ Δ1

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται παρακάτω, να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα: Πώς συνδέεται ο Κριμαϊκός πόλεμος (1853-1856) με το προσφυγικό ρεύμα αυτής της περιόδου (**Μονάδες 13**) και ποιες ήταν οι επιπτώσεις του Κριμαϊκού πολέμου στην ελληνική πολιτική ζωή; (**Μονάδες 12**)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α'

Ο Κριμαϊκός πόλεμος είχε εξαιρετικές και οδυνηρές συνεπείας δια την μικράν Ελλάδα, της οποίας ο λαός, παρά την επιρροήν παραγόντων της αγγλοφίλου και γαλλοφίλου πολιτικής, εφλέγετο από την «Μεγάλην Ιδέαν» και έβλεπε την ομόδοξον Ρωσίαν ως φυσικόν σύμμαχον του ελληνισμού. Τους αυτούς όμως πόθους είχε και ο βασιλεύς Όθων. Με την κήρυξιν του πολέμου οι Έλληνες ήλπισαν ότι ούτος θα αποτελέει ευκαιρίαν δια την πραγματοποίησιν των μεγαλοϊδεατικών βλέψεων του γένους ... ο δε βασιλεύς Όθων είναι έτοιμος να τεθή επί κεφαλής της όλης κινήσεως [...] Αφού οι πρεσβευταί της Γαλλίας και της Αγγλίας εν Αθήναις ηπέιλησαν τον Όθωνα δι' εκθρονίσεως, μοίρα γαλλικού στόλου κατέλαβε τον Πειραιά και ενήργησεν απόβασιν στρατού, όστις ... μετέδωκε την χολέραν ...

Αι Αγορεύσεις του Ελληνικού Κοινοβουλίου, 1843-1909, Εκδόσεις «Εθνικού Κήρυκος», Αθήνα 1961, σελ. 295 (Από το : Αξιολόγηση των μαθητών στο μάθημα Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, ΚΕΕ, Αθήνα 2000, σελ. 106).

ΚΕΙΜΕΝΟ Β' : [Αγγλογαλλική διακοίνωση προς την Ελλάδα]

[...] Σύμπασα η διαγωγή της Ελληνικής Κυβερνήσεως κατά τους τελευταίους αυτούς χρόνους δεν μας επιτρέπει πλέον να θεωρώμεν αυτήν ως ουδετέραν ως προς την Τουρκίαν, μήτε ως φίλην της Γαλλίας και της Μεγάλης Βρεττανίας. [...] Η Ελληνική Κυβέρνησις οφείλει ν' αναμένη τας συνεπείας των ιδίων αυτής πράξεων. Εάν δ' αι συνέπειαι αύται αποβώσιν

επικίνδυνος εις τον Θρόνον και εις την μέλλουσαν ευημερίαν της Ελλάδος, η ευθύνη θα επιπέση επί των Ελλήνων Υπουργών, οίτινες εφάνησαν διατελούντες εν τη αγνοία ή εν τη απρονοησία ¹ των αληθών συμφερόντων της χώρας των».

Σπ. Πήλικας, *Απομνημονεύματα*, σ. 176, στο: Β. Σκουλάτος-Ν. Δημακόπουλος- Σ. Κόνδης, *Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη (1789-1909)*, για την Γ' Τάξη του Ενιαίου Λυκείου, Αθήνα: ΟΕΔΒ, 2003, σσ. 268-9

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ'

(Τη λήξη του Κριμαϊκού πολέμου) ... επακολούθησε η υπογραφή της Συνθήκης των Παρισίων το Μάρτιο του 1856. Για τους Έλληνες η φάση αυτή του Ανατολικού ζητήματος είχε εξαιρετικά δυσμενή κατάληξη. Η Τουρκία έγινε δεκτή στην ευρωπαϊκή οικογένεια και η Αυστρία, Αγγλία και Γαλλία εγγυήθηκαν την ακεραιότητα και την ανεξαρτησία του οθωμανικού κράτους και δεσμεύθηκαν έτσι ώστε κάθε επίθεση εναντίον της Τουρκίας να θεωρείται ως *casus belli* ² και εναντίον τους.

Στέφανος Παπαδόπουλος, *Ο Κριμαϊκός Πόλεμος και ο Ελληνισμός*, Ι.Ε.Ε., τόμ. ΙΓ', σ. 143 (Από το : Αξιολόγηση των μαθητών στο μάθημα Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, ΚΕΕ, Αθήνα 2000, σελ. 106).

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). **Μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο και να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις το όνομα σας.**
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμο σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας δοθούν. **Τυχόν σημειώσεις πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιο σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.**
5. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
- 7.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΘΕΜΑΤΩΝ: ΜΠΟΥΓΙΑ ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ

¹ Απερισκεψία, έλλειψη προνοητικότητας, έλλειψη φροντίδας και μέτρων με τα οποία θα μπορέσει να αντιμετωπίσει κανείς κάποιο δυσάρεστο ενδεχόμενο.

² Αιτία πολέμου